

Kogukonnad

Eesti Ökokogukondade Ühenduse ajakiri

Juuli/august 2010, nr 6

Sisukord

Juhtkiri.....	2
Uudised.....	3
Damanhuringis toimus Euroopa ökokogukondade kokkutulek.....	3
Ökokülade võrgustik laieneb Aafrikasse – Senegalis loodi ökokülade ministri ametikoht! 4	4
Eesti ökokogukondade IV kokkutulek.....	5
Ühenduse logokonkursi võitis Joel Tambaur... .	6
Eestisse tuleb Põhjamaade TING.....	6
Kokkuvõtte viimase poole aasta tegevusest....	7
Südame asi levib üle maailma.....	9
Uue Maailma festival toimub sel aastal 4.-5. septembril.....	9
Artiklid.....	10
Maailm ootab teistsugust lugu.....	10
Kuidas korraldada majandust ökokülas.....	12
Albert Bates: Kuidas teha vähe ja saavutada palju?	15
Häid materjale ökokülade sotsiaalse dimensiooni kohta.....	19
Kasulikud tehnikad ja teooriad.....	19

Ajalehe „KoguKonnad“ ilmumist toetab **Avatud Eesti Fondi Vabaihenduste Fond**, mis on rahastatud Islandi, Liechtensteini ja Norra poolt EMP finantsmehhanismi ning Norra finantsmehhanismi vahendusel.

Suur suur aitäh!

Eesti Ökokogukondade Ühendus on **Global Ecovillage Network (GEN) Europe** liige.

www.gen-europe.org

MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühendus
www.kogukonnad.ee

Juhtkiri

See on selle suve viimane KoguKonnad. Sügisel kohtume taas. Vahepeal on palju juhtunud. Toimus Eesti ökokogukondade IV kokkutulek Vatlas. Damanhuringis Itaalias toimus Euroopa kogukondade kokkutulek. Soomes toimus Põhjamaade TING ja praegu kestab veel (samuti Soomes) ülemaailmne Rainbow. Eestis on suvel toimunud ja toimumas mitmeid kursusi, mida paljud meist aitavad läbi viia. Oleme aastaga suure sammu edasi astunud ning suur suur aitäh kõigile, kes on osalenud Eesti Ökokogukondade Ühenduse töös.

Sellest numbrist võitegi lugeda, kuhu oleme vahepeal jõudnud, samuti värskete tuulte kohta Euroopast ja mujalt maailmast. Saate samuti tutvuda vastlõppenud logokonkursi tulemusega. Ingrid Vooglaid kirjutab ökokülade majanduslikust küljest. Toomas Trapido kirjutab maailmatantsust! Liis Kattel Bioneer.ee-st kirjutab Eestit juunis külastanud Albert Bates'i permakultuuri kursusest ja permakultuurist laiemalt.

Samuti on ajakirja lõpus ära toodud viited ökokogukondade kokkutulekul lubatud materjalidele nii spiraaldünaamika kui ka draakoniuunistamise kohta!

Suur aitäh kõigile, kes on aasta aega aidanud niivõrd palju kaasa Eesti Ökokogukondade Ühenduse tööle.

Aitäh kõigile, kes on osalenud ühenduse kodulehekülje, KoguKonnade ja Gaia Hariduse töös.

Aitäh kõigile, kes osalesid ja elasid kaasa IV Eesti ökokogukondade kokkutulekule Vatlas. Suur aitäh kõigile meie üle 55 vabatahtlikule ja töötubade eestvedajale.

Kõik panustamised ja ideed on endiselt ühenduse raames teretulnud ja kes soovib midagi ka ühenduse raames teha, andke vaid märku ja tuld! Kes soovib edaspidi KoguKonnade töös või mõnes muus ühenduse projektis kaasa lüüa, palun andke samuti julgelt märku! Kõik on teretulnud!

Südamest head soovid kõigile selles uues ajas ning jätkuvalt head suve!

KoguKonnad toimetus
www.kogukonnad.ee

Suur-suur aitäh kõigile „KoguKonnad“ seekordsetele panustajatele: Ingrid Vooglaid, Toomas Trapido, Liis Kattel (Bioneer.ee vabatahtlik), Paavo Eensalu, Auli Kütt (kujundus) ja Elo-Mall Toomet (kaanepilt).

Väljaandja MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühendus
www.kogukonnad.ee

Toimetaja Kadri Allikmäe (kadri [at] kogukonnad.ee)
Kujundaja Auli Kütt (auli.kytt [at] maavald.ee)

Palun ole looduskallis ja ära prindi seda ajalehte, kui Sul just väga tarvis pole!

Uudised

Damanhuris toimus Euroopa ökokogukondade kokkutulek

6.-11. juulini sel aastal toimus seekord Põhja-Itaalias, Damanhuri kogukonnas, kus elab üle 600 inimese GEN Europe'i (Euroopa ökokogukondade ühenduse) igaaastane kokkutulek. Kokkutulekul osales 171 inimest kõigilt kontinentidelt, peamiselt Euroopast, Aafrikast ja USAst. Aga külalisi oli ka Ladina-Ameerika riikidest, Indiast ning Lõuna-Koreast.

Head uudised Eestile on need, et GEN valis oma juhatusse ka järgneva perioodiks uuesti endise koosseisu: Kosha Anja Jouberti, Deniz Dinceli, Macaco Tamerice ja Toomas Trapido (kes on Eesti ökoliikumist rahvusvahelisel tasandil esindanud nüüdseks juba aasta!). Viienda liikmena alustab Robert Hall Rootsist, kel on palju rahvusvahelise rahastamise kogemusi ning kes organiseeris kogu rahastuse ka aprillis Eestis, Raudsillal toimunud Põhjamaade ökokülade kokkutulekule.

Iga-aastaselt GENi poolt välja antav ning ökokülade ülemaailmse liikumise asutajate Ross ja

Seinad Damanhuris olid täis taimi ja puid. Pildi autor: Paavo Eensalu

Hildur Jacksoni poolt rahastatav preemia läks seekord GEN Senegalile oma võrgustiku võimsa arendamise ning ökokülade ministeeriumi rajamise eest! Jah! Senegal lõi tõesti ökokülade ministeeriumi, kuna seal on sadu ja sadu traditsioonilisi külasid, kus rakendatakse ja hakatakse rakendama ökokülade tehnoloogiaid. Eestit esindas kokkutulekul 8 inimest ning oleme kõik heal meelel valmils oma kogemusi veelgi jagama. Tutvu esmaste muljete ja piltidega käesolevas artiklis.

Avatud ruum ja töötoad Euroopa ökokogukondade kokkutulekul. Pildi autor: Paavo Eensalu

Laulsime, mängisime, esindasime Eestit. Tegime 5 korda läbi Eestis populaarseks saanud Karuneshi Südameditatsiooni.

Järgmise aasta Euroopa ökokülade kogunemine toimub Tamera ökokülas, Portugalis, mis on tuntud rahukülade ja uudse lähenemise poolest paarisuhetesse.

Pilte [siin](#) » ja [siin](#) » ja [siin](#) »

Loe Damanhuri kohta: www.damanhur.info

Loe ka Damanhuri templite kohta:

www.thetemples.org

Loe GEN Europe'i kohta: www.gen-europe.org

Kõigi konverentsi materjalidega saab tutvuda ning neid alla laadida siit »

Kes tunneb huvi GENi liikmeks astumise vastu, siis selle kohta saab infot siit »

Hommikune lauluring. Come, come, where ever you are, even though you've broken your vows a thousand times, come come again. Pildi autor: Paavo Eensalu

Ökokülade võrgustik laieneb Aafrikasse – Senegalis loodi ökokülade ministri ametikoht!

Toomas Trapido

Juuli alguses toimus Põhja-Itaalias, Damanhuris, Globaalse Ökokülade Võrgustiku Euroopa organisatsiooni (GEN-Europe) kokkutulek. GEN-Europe koondab ligi sadat kogukonda Euroopas, Lähis-Idas ning üha enam ka Aafrikas.

Sel aastal oligi üheks peateemaks Aafrika esilekerkimine. Senegalis, kus on ökokülade põhimõtteid tasapisi juba 10 aastat tutvustatud, loodi maailma esimene riiklik ökokülade agentuur ning juuni lõpus ka ökokülade ministri ametikoht. Plaanis on pooled Senegali külad (ligi 14 000 küla) muuta ökoküladeks, mis Senegalis tähendab puurkaeve, metsaistutamist stabiilsema ja ja niiskust hoidva ökosüsteemi loomiseks, aga ka inimeste eneseteostamise võimaluste suurendamist läbi päikeseelektri, interneti jt tehnoloogiate.

Adama Ly (Senegal) saamas GEN'i iga-aastast auhinda. Keskel GENi president Kosha Anja Joubert (Lõuna-Aafrika/Saksamaa. Paremalt Macaco Tamerice (Damanhur/Itaalia)

Aafrikas on mitusada algatust, mida võib liigitada

sihipäraste kogukondade või ökoküladena. Lõuna-Aafrika Vabariigis on neid mitmeid, aga isegi Kongos, mis veel 10 aasta eest oli tõeliseks 'pimeduse südameks' oma kodusõjaga, on teksil mitu ökokogukonna-laadset algatust. Sel aastal osales kokkutulekul Lua Kekana, kes on pärit Kongost ning püüab nüüd seal igal aastal käies ökokülade projekte aidata.

Lua Kekana Kongost algatamas arutelu GENi ja Aafrika koostööst

Kahe aasta pärast on Aafrika võrgustik loodetavasti nii kaugel, et saab moodustada omaette organisatsiooni – GEN-Africa. Oleks tore kui ka Eesti arengukoostöö ühendused osaleksid tulevikus Aafrika ökokülade võrgustiku ülesehitamises.

GEN Europe juhatus ja co: Vasakult abilised Capra Carruba (kommunikatsioon), Ulrike Schimmel (peasekretär). Edasi juhatus: Robert Hall (Rootsi, Sunderby ökoküla, uus liige), Toomas Trapido (Eesti), Deniz Dincel (Türgi), Kosha Anja Joubert (Lõuna-Aafrika, Saksamaa, Sieben Linden), Macaco Tamerice (Itaalia, Damanhur). Pildi autor: Tanja Korvenmaa

Teiseks ja eelmisega seonduvaks peateemaks oli kokkutulekul traditsiooniliste, sh põlisrahva külade ning ökokülade lähendamine. Suure rahvusvahelise kogemusega töörühm pani kirja juhised, milles kutsutakse traditsiooniliste külade ja öko-

külade võrgustikke omavahel dialoogi astuma, sest mõlemal on teineteisele päris palju pakkuda. GEN-Europe president Kosha Joubert käis välja suurepärase mõtte, et sellisest koostööst võiks alguse saada ka globaalse Põhja ja Lõuna lepituse ning lähenemine, sest arenenud Põhjal on Lõuna küladelt palju õppida sotsiaalse sidususe ning lihtsate tehnoloogiate osas, samas kui Põhja kogukonnad saavad Lõunaga jagada oma teadmisi ja ka rahalisi vahendeid elu edendavate tehnoloogiate vallas.

Eesti ökokogukondade IV kokkutulek

Suur tänu kõigile Eesti ökokogukondade IV kokkutuleku eest!

Seekord toimus kokkutulek Vatla mõisas ja kultuurimajas Läänemaal ning kokku osales 4-päevasel programmil 165 inimest. Samuti toimus väga õnnestunult Gaia Hariduse infopäev.

Eesti Ökokogukondade IV kokkutulek. Avaring reede õhtul. Pildi autor: Paavo Eensalu

Kõik neli päeva olid täis tegevust.

Neljapäeva õhtul tegi Eesti ökokogukondade ühendus esmase logovaliku.

Reedel toimus suure osavõtuga (kuni 50 in) Eesti esimene **Gaia Hariduse infopäev**. Palju õnne kõigile tegijaile, kes on aasta aega kõvasti vaeva näinud ja koos asja Eestile omaseks loonud. Õhtul laulsid meiega hommikuni välja Tom, Jonathan ja Arjuna.

Eesti ökokogukondade kokkutulek. Gaia Hariduse päev. Avaring. Kõik on puud. Pildi autor: Paavo Eensalu

Reede õhtul, laupäeval ja pühapäeval tuli tõeliselt suur hulk kõiki erinevate Eesti kogukondade esinejaid kokku. Reede õhtul tutvustasid mitmed Eesti kogukonnad oma tegemisi. Laupäeval ja pühapäeval keskendusime kogukondade sotsiaalsele aspektile ning avatud ruumi meetodil toimus paralleelselt kohati isegi kuni 10 töötuba. Meid aitasid head välismaa sõbrad Nara Sloveeniast, Aili ja Tanja Soomest, Jeffory Havailt ja Ina Saksamaalt! Läksime sügavuti ja paljud meist said enda ning teistega töötubade järel parema kontakti. Samuti teemadega, mis on meile kõigile südamest olulised! Suur aitäh! Õhtul tegijele "südame asja" Kristina ja Raido eestvedamisel. Laulsid Triinu Taul ja Margus Aru. Paavo ja Villu tegid diskot :)

Laulsime ja tantsisime kõigil päevadel nii, et kell kolm öösel veel ei saanud pidama. Oli tunne, et põue peitunud väiksed lapsed said kõigist uuesti välja tulla ja olime üks suur perekond. Ja oleme ühe suure röömu lapsed :) Julgegem seda siis jagada! Nii on kõige mõnusam!

Suurimad tänud kõigile töötubade algatajatele! Aitäh kõigile muusikutele ja töötubade tegijaile, kes tulid kohale puhtast armastusest ja soovist agada! Suur aitäh ja kummaruds!

Aitäh kõigile, kes kohale tulid ja oma väga erinevaid vaatepunkte tutvustasid! Saime kõik targemaks! Avanesime, julgesime jagada ja usaldada. Tõsiselt suured tänud selle usalduse eest!

Südamest aitäh!

Ja kogukondadeni! Jõudu, õnnistusi ja armastust kõigile kogukondlikele algatustele ja tuult tiibadesse kõigile kogukondlikele ideedele ja ettevõtmistele! Koos oleme tugevamad!

Toremaid pilte meie ettevõtmisest

Aitäh Katrinile Bioneerist heade piltide eest!

<http://www.facebook.com/album.php?aid=180527&id=52344117689>

<http://www.facebook.com/album.php?aid=180483&id=52344117689>

<http://www.facebook.com/album.php?aid=180534&id=52344117689>

Aitäh Kallele piltide eest!

<http://www.bluecatspla.net/pic/index.php?d=2010-06-17-N-vatla-ekokogukondade-kokkutulek>

Aitäh Paavole piltide eest!

<http://www.facebook.com/album.php?aid=18988&id=109016969129665>

[Kokkutuleku tagasiside osalejatelt »](#)

Ühenduse logokonkursi võitis Joel Tambaur

Eesti Ökokogukondade Ühenduse logokonkursi võitis seekord kujundaja Joel Tambaur, kelle logo sai ülekaaluka võidu. Kokku osales konkursil 13 autorit ning esitatud oli väga professionaalseid ning kõrgetasemelisi, kauneid töid. Head ja positiivset tagasisidet leidsid kõik logokavandid, kuid Joeli töö sobis lihtsalt kõige rohkem ühenduse eesmärkidega kokku.

Arutasime ühenduse logokonkursi töid ökokogukondade kokkutuleku I päeva õhtul ühenduse liikmetega ja mõistsime, et lisaks logole, võiksim nüüd uuesti sügavamalt vaadata üle ka ühenduse sisulised eesmärgid.

Oli esitatud hästi humoorikaid ja ökoloogilisi töid. Oli näha, et autorid olid tõeliselt süvitsi läinud. Näha oli siile, porgandeid, õunu, konni, mitmeid erinevaid puid. Esindatud oli isegi üks ainurakne. Samuti oli esitatud üks tõeliselt kaunis mandala, mida sooviksim edaspidigi kasutada.

Paljud tööd olid sellised, mida ökokogukondade ühendus oma igapäevaelu mingis kontekstis saaks kindlasti kasutada! Loodame autorite heasoovikkusele ning läbirääkimiste järel nendega saame ehk teile veelgi töid avalikustada!

Siinkohal aga võidutöö esimene kavand (värvi- ja fondivalik on veel täpsustamisel). Soovisime, et esindatud oleksid ka teised värvid kui roheline, et olla rohkem mänguline ja loov (mitte liigselt vaid üks-ühele rohelises maailmavaates kinni).

Eesti Ökokogukondade
Ühendus

Eesti Ökokogukondade
Ühendus

Eestisse tuleb Põhjamaade TING

Erki Kaikkonen Eesti Ökokogukondade Ühendusest, kes on mitmeid aastaid käinud osalemas Põhjamaade TINGil ehk ühel maagilisel kogukondlikul kokkusaamisel ([Loe lähemalt KoguKonnad nr 5 »](#))

Kohtumine on küll ära toimunud, aga info on ikkagi oluline. Kel on huvi, saab Erkiga veel ühendust võtta!

Erki Kaikkonen kirjutab: „Teeme Eestis mini-TINGi ja juba selle suve lõpul. Asja üle arutamiseks ja konkreetsete otsuste tegemiseks koguneme kolmapäeval 14.juulil Hostel Euphorias, Tallinnas, Roosikrantsi 4 (sissepääs hosteli kangi alt) kell 18.30.

Mis asi see TING siis on? TINGiks kutsutakse Põhjamaades 1974.a toimuvat, talvise ja suvise pööripäeva aegset, 3 nädalat kestvat kohtumist. Kohtumise keskmes on 2X päevas toimuv ühine söögiring ja vestlussaaua ringid, ning kõiksugu töötoad ja loengud, mida kohalolijad spontaanselt soovivad igapäev välja pakkuda.

TINGi taga ei ole organisatsiooni, vaid inimesed nagu sina ja mina ning selle õnnestumise eest vastutab iga kohalolija ise. Nii et pettuda saab ainult iseeneses. Senised kogemused näitavad, et TING kohtumistel, kus on väga palju ruumi ja aega lihtsalt olemiseks ning kohtumiseks enesega ja teistega sügavamalt, saavad alguse ka paljude inimeste kohtumised enesega ühel uuel viisil. Et näha, kas meil üleüldse Eestis on inimesi, kes sooviks korra või kaks aastas kokku tulla ja tunda ühise kogukonna ja perekonna tunnet ja leida ühiseid sõpru ja mõttekaaslasi Eestist ja mujaltki Põhjamaadest, oleme korraldamas augusti lõpus või septembri alguses 3-4 päevast koosolemist.

Viimasel TING kogunemisel Soomes, kust tulime nädal tagasi, toimus vestlusring, kus otsustati eestile anda roheline tuli astumaks TING perekonda. See tähendab, et järgmisel aastal on Talvine ja suvine TING toimumas Taanis ning siis oleks järgmine riik juba Eesti, kuhu tuleksid inimesed üle põhjamaade. TING on Rainbow sarnane kogunemine, kuid kümneid kordi väiksem ja selle kohta praktiliselt ei ole võimalik internetist mitte kuskilt infot leida. Elik need, kes TINGile jõuavad, on sinna teretulnud, teised aga ei tea, et see olemaski on.

Kes käivad TINGil? Kõikvõimalikud vaimsete huvidega inimesed ja kõikvõimalikud erinevate keskkonna sõbralike hoiakutega kogukondade esindajad, Emad, isad koos lastega ja ilma, shamaaniohtu inimesed ja natukene hipidki, ravitsejad ja tervendajad ehk siis kõik need kellel jagub südant ja hoolt ümbritsevale maailmale. TINGist lähemalt www.kogukonnad.ee ajakiri "KoguKonnad" eelviimases numbris (nr.5)

Kokkuvõtte viimase poole aasta tegevusest

Head sõbrad, siin on väike kokkuvõtte ka meie viimase poole aasta tulemustest! Oleme äraütlemata tänulikud Avatud Eesti Fondile võimaluse eest kogu seda tegevust ellu viia ning teha oma organisatsiooni tegevusele niivõrd suur edasihüpe.

Tänu AEFi toetusele võime öelda, et oleme kõik Eesti kogukondlikud algatused ühe katuse alla kokku toonud ja ka tundub, et andnud ka mitmeid toredaid võimalusi koostööks! Pärast selle aasta kokkutulekut läheb nii mõnigi asi ilmselt käima! Olgu teil rõõmus lugeda, kui palju meid on.

Kogukondlikud algatused, kes on nüüdseks kaasatud meie tegevusse

- **Uue Maailma Selts** ja tihedam koostöö nendega. www.uusmaailm.ee, hundva48[at]yahoo.com (Kati) kaku [at] uusmaailm.ee (Kaku)
- **Lilleoru** kogukond www.lilleoru.ee
- **Südame asja liikumine** armastus.imelaps.ee ja www.facebook.com/sydameasi
- **Keila-Joa piirkond ja Püramiidiküla** (kogukondlikud algatused Keila-Joal): www.tahevarav.ee ja Heldo Korbe algatus: heldokorbe[at]hot.ee
- **Riho ja Jana Koka** kogukonna algatus Lääne-Virumaal (Anastasia ökokülade liikumine): k.riho [at] neti.ee
- Üksikute inimestena **Maavalla koja** inimesi www.maavald.ee
- **Lõuna-Eesti ja Haanjamaa kogukondlik piirkond**: Haanjamaal, Põlvamaal, Setumaal ja Rosma Haridusseltsis toimetavad inimesed. Lannu ökoküla algatus, ivooglaid[at]gmail.com. Haanimeeste Nõvvakoda, erkki[at]maailmad.ee (Erkki) ja Rosma Haridusselts (www.rosma.edu.ee). Jaanus[at]juured.ee (Setumaa)
- **Parmu ökoküla** Valgamaal: www.parmu.ee
- **Tallinn: kogukondlikud algatused** (inimeste grupid, kes soovivad luua kogukonda maal ning on koondunud kokku, et otsida ühiselt maad), kogukondlikud toiduvõrgustikud (kogukondlikul põhimõttel toimivad ettevõtted, nt Tagurpidi Lavka: www.tagurpidilavka.wordpress.com)
- **Omakonna kogukonna** kaasamine siimsipelgas[at]gmail.com, kalllllle[at]gmail.com
- **Euphoria kogukond** Tallinnas - seos ka Põhjamaades populaarse TING

liikumisega. Lisaks seos Rainbow liikumisega, kust saab võtta eeskju.

olenhea[at]gmail.com ja erkika[at]gmail.com

- **Haridusasutused**: meist huvitunud koolide õpetajad ja õppejõud (Tallinna Ülikool, Rocca al Mare Kool)
- **Soome ökokogukondade võrgustik**. tanja.korvenmaa[at]gmail.com ja hhattila[at]gmail.com
- **Läänemereäärsete (ja Venemaa) ökokülade ja ökoloogiliste projektide esindajate võrgustik** (selle moodustamine toimus Eestis 23.-25. aprillil Raudsillal). Võrgustiku nimi on Baltic Sea Transition Network. Võrgustiku koostöö jätkub tänase päevani ning järgneval aastal on plaanis juba ühiseid kokkutulekuid. [Listiga saab liituda siin »](#)
- **Rahvusvaheline üle-euroopaline ökokülade võrgustik GEN** (Global Ecovillage Network Europe): üle 400 ökoküla üle Euroopa. GENi kokkutulekul osalemine, Eesti kogukondliku ajakirja ja tegevuste tutvustamine. GENi koduleht: www.gen-europe.org
- Üksikisikud erinevates Eesti linnades ja maal, kes on kogukondliku mõtte- või eluviisiga.

Kui te tunnete, et te pole siin nimekirjas, siis andke kindlasti märku kadri[at]kogukonnad.ee!!!

Infovahetus

Hetkel kuulub meie meilinglisti üle **360** inimese. Gaia Hariduse meilinglisti kuulub **üle 84** liikme. Eesti ökokogukondliku liikumise (Haldab MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühendus) **gruppi Facebookis** kuulub hetkel (juuli 2010) **424** inimest.

Facebooki leheküljel on end Eesti ökokogukondliku liikumise "fänniks" märkinud **260** inimest. Facebooki vahendusel jagame infot jooksvate sündmuste, toimunud sündmuste piltide, välismaiste kogukondade ja huvitavate artiklite kohta internetis. Internetis jagavad omavahel infot paljud grupi liikmed ise.

Screenshot ühenduse Facebooki grupist

malt osaleda kõigis meie tuleviku meedia-projektides ning suhtluses meediaga. Eriti kasulik oli videotreening, mis andis mitmeid tähelepanekuid kõigile tulevikuks!

Toimus mitmeid **Gaia Haridusprogrammi väljatöötamise koosolekuid**, kus saime tugevada oma meeskonnatunnetust. Olgugi et tegemist on peamiselt vabatahtliku organisatsiooniga, on näha, et kümned ja kümned inimesed on selles tõeliselt südamega kaasas.

Logokonkursist võttis osa tervelt 13 väga head kandidaati. Ühenduse liikmete suure ülekaaluka otsusega võitis Joel Tambaur, kes esitas logo kõige viimasena.

Toimus **kodulehekülje administraatorite koolitus** 5 inimesele. Tänu sellele on nüüd 5 inimesel oskused MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühenduse kodulehte täiendada ja administree-rida.

Ühenduse list tõsteti ümber kvaliteetsemasse listiprogrammi. Hetkel on ühendusel juba mitmeid e-maili liste:

- üldlist teated@kogukonnad.ee
- Gaia Hariduse list
gaiaharidus@googlegroups.com
- mitmeid alaliste: nt kokkutuleku korralduseks, "KoguKonnad" toimetuse list, IT-tiimi list jne (moodustame pidevalt vastavalt vajadusele, kui on vaja algatada mõnda töögruppi jne).

Kodulehekülje külastatavus on tõusnud. Enne kokkutulekut vaatas ühenduse kodulehekülge 300 unikaalset külastajat päevas.

Plaanis on mitmeid **jätkuprojekte** ning MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühendus on aktiivsemalt hakanud tegutsema ka GEN Europe'i projektides: juhatuses, uudiskirja algatamine, hariduskoostöö, regionaalne koostöö jne. Sarnaselt Eesti selle aasta kokkutulekule plaanivad järgneval aastal kokkutulekut ka Soome ja Sloveenia-Ungari.

Eesti presentatsioon Euroopa konverentsil »

Südame asi levib üle maailma

Suure üllatusena levis Damanhuri Euroopa ökokülade kokkutulekul Eestis populaarsust võitnud „Südame asi“ ehk Saksa spirituaalse helilooja Karuneshi loodud Südame keskuse meditatsioon, mis on mõeldud enese tuleviku, oleviku ja mineviku tervendamiseks ning taasühenduse leidmiseks Maakeraga.

Eesti delegatsioonil õnnestus Damanhuri seda meditatsiooni suure osalusega teha tervelt 5 korda ning 6 kord tegi rahvas seda meditatsiooni juba ise.

Nüüdseks on seda taastehtud Kanaari saartel, Prantsusmaal ja Itaalias, Damanhuri. Muusika levis Indiase, Iisraeli, Itaaliasse, Portugali, Saksamaale, Shveitsi, Suurbritanniasse, Hispaaniasse ja Hollandisse.

Ralf Saksamaalt on teinud rahvusvahelisele liiku-

misele juba listi ([liitu siin »](#)) Samuti on registreeritud domeen www.heart-chakra-meditation.net, mida hakatakse varsti ka sisuga täitma. Samuti on olemas ingliskeelne Facebooki grupp aadressil www.facebook.com/heartchakrameditation.

Karuneshi II südameditatsiooni tegemine Damanhuri
Vaata veel pilte südameditatsioonist Damanhuri ökokogukonnas Euroopa ökokogukondade kokkutulekul (Põhja-Itaalia) tehtud Südameditatsioonist »

Uue Maailma festival toimub sel aastal 4.-5. septembril

Pange vaim valmis. Ka sellel aastal toimub suur meie võimsaima linnakogukonna, Uue Maailma Seltsi festival. Sellel aastal toimub festival 4.-5. septembril ja ikka endiselt Tallinnas, Väike-Ameerika ja Luha ristil Koidu tänaval, Uue Maailma seltsimaja vahetus läheduses (Koidu 82). Aga kogemus ütleb, et festivali ettevõtmisi jagub kõikjale tervesse linnaossa ning end tutvustavad kõik kohalikud organisatsioonid: Budakoda, Uue Maailma raamatukogu, ka aiad on avatud. Palju muusikat, tantsu, põnevaid sündmusi. [Esialgne kava on juba üleval »](#)

Kes on huvitatud kuidagi festivali programmi ja kavasse panustama, saada oma ettepanekud aadressil kaku (at) uusmaailm.ee või tule jaga neid meige mõnel mõnusal õhtusöögil Seltsimajas, kirjutab UMSi koduleht.

Artiklid

Maailm ootab teistsugust lugu

Toomas Trapido, MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühenduse liige

Alguses oli... Inimeste maailm on alati toiminud läbi lugude ja teeb seda siiani. Inimteadvus vajab mingit lugu, milles elatakse ja mis inimese elu sõna otseses mõttes koos hoiab. Kui lugu on segane või poolik, siis kipub seda olema ka tegelik elu. Tervikliku loota inimene otsibki pidevalt oma kohta siin maailmas ja tänapäeval teeme seda vist peaaegu kõik. Uus lugu on sündimas, tema piirjooned on näha, kuid ometi oleme segaduses.

Pikkade traditsioonidega rahvastel on tavaliselt loomislugu, mis seletab ära maailma tekkimise ja inimese koha selles. Loomislugu on keskse tähtsusega, seda esitatakse igal aastal mitu päeva kestvate pühade ajal ning see on saanud osaks iga inimese teadvusest. Sarnased lood on ka suurtel organiseerunud religioonidel. Aga milline

on loomislugu kolmanda aastatuhande alguse Eesti ühiskonnas? Väga huvitav oleks seda meetodiliselt uurida, aga hetkel pakun välja sõnumi huvides äärmuseni lihtsustatud lühiversiooni.

Juhuslikud olendid kõrvalisel planeedil?

Alguses käis teadmata põhjustel suur pauk. Sellest tekkis universum, milles omakorda moodustusid tähed, galaktikad, mustad augud, planeedid, komeedid ja muu. Ühes kõrvalises galaktikas, ühe kõrvalise tähe kolmandal planeedil tekkis juhuslikult elu. Elu arenes läbi mutatsioonide, mis on oma olemuselt vead pärilikkust kandvas DNAs. Osad vead osutusid juhuslikult kasulikuks ning kandusid edasi. Elu edasiviivaks jõuks oli looduslik valik, mis valis omavahel halastamatult konkureerivate olendite vahel välja elujõulisemaid. Ning vigade kuhjumise ja konkurentsi tulemusel oleme jõudnud tänasesse päeva – inimeseni, kellel nagu polegi õiget kohta ega eesmärki sel kõrvalisel keskikka jõudnud planeedil, mille vananev täht (Päike) mõne miljardi aasta pärast surnuks kõrvetab.

Sellises loos ei ole just meeldiv elada ning vähemalt mind on pidevalt kummitanud mõte, et midagi on siin valesti või väga poolik. Asja uurides selgubki, et ka Lääne teaduse võtmes on loomislugu ehk evolutsiooniteooria hoopis rikkam, inimeselule rohkem mõtet, sihti ja innustust andev, ning eelkirjeldatud lugu peegeldab pigem 19. sajandi industriaalühiskonda, kus konkurentsi ja loodusliku valikuga põhjendati valitsevat tegelikkust.

Maaema Gaia kui elusolend teaduslikus mõttes

Võib-olla on küsimus elu tekkest üldse valesti asetatud? Briti füüsik James Lovelock uuris 1970ndatel Põhja-Ameerika Kosmoseagentuuri (NASA) tellimusel elu võimalikkust Marsil. Selleks pidi ta Marssi võrdlema Maaga ning ta märkas väga lihtsat, kuid olulist erinevust. Marsi atmosfäär koosneb peamiselt süsihappegaasist ning on keemiliselt peaaegu inertne. Maa atmosfäär koosneb aga lämmastiku, hapniku, süsihappegaasi jt gaaside segust, mis poleks keemiliselt võimalik ilma gaaside tasakaalu väga täpselt reguleeriva biosfääriga. Seega elu hoiab ise ülal endale soodsat keskkonda. Teiseks hoiab Maa püsivat temperatuuri nagu inimese keha. Sellised tunnused kuuluvad otseselt elu juurde ning üha enam tundub otstarbekana uurida Maad kui tervikut.

Mitmed mõjukad ülikoolid (nt Stanfordini ülikool USAs) on loonud enda juurde Maa-süsteemide (Earth-systems) teaduskonnad, mis tegelevad küll teises võtmes, aga sama asjaga kui paljude

põlisrahvaste teadused Maast kui tervikust. Nende fakulteedide üheks oluliseks eesmärgiks on majanduse ja keskkonna koos käsitlemine. Elu-protsesse võib ju samuti vaadelda majandamisena.

Niimoodi võib ka Maa võrdlemine inimkehaga osutada kasulikuks planeedi mõistmisel. Näiteks võib ju olla, et praegune kliimamuutus on kui palavik, mis võitleb haigusega. Ainult mis on haigus – kas meie suures koguses kasvuhoonegaase tekitav eluviis? Kombineerides selliseid võrdlusi ja teaduslikke tulemusi võime oma mõistmises ja probleemide lahendamises hoopis sügavamale jõuda.

Bakterimaailma probleemid ja energiarevolutsioonid

Elu Maal on valdavalt arenenud vees. Maismaal oleme olnud ainult pool miljardit aastat kogu 4,5 miljardist aastast. Kui võrrelda Maa ajalugu ühe ööpäevaga, siis tulime veest välja alles kella poole kümne paiku õhtul. Ning elu ajalugu on suures osas bakterite kirjutatud – sõna otseses mõttes meie rakkude püsistruktuuridesse. Bakterid olid Maa ainuvalitsejad ligi kaks miljardit aastat ning paljuski on nad seda ka praegu. Näiteks on kõigi meie kehaes bakterirakke umbes kümme korda rohkem kui inimkeha rakke. Tekib küsimus, kes me siis õigupoolest oleme ja kelle vastu me baktereid vaenlaseks pidades tegelikult võitleme?

Esimesed bakterid olid tõenäoselt kääritajad, kes söid rammusat ürgsuppi, mille sees nad ookeanides elasid. Kääritamine pole aga energeetiliselt eriti efektiivne, kuna lõpp-produkt, nt alkohol sisaldab veel palju energiat, nagu me kõik teame. Rammusas supis pole efektiivsus oluline, aga supp muutus tasapisi lahjemaks. Nälg on teatavasti leidlikkuse ema. Nii leiutati osa baktereid uue energiamuundamise viisi, võttes kasutusele küllusliku allika – päikeseenergia. See mehhanism toimib tänaseni kõigis fotosünteesivates rakkudes, meile nähtavalt eelkõige rohelistes taimedes.

Päikeseenergia kasutuselevõtt tekitas aga sarnaselt tänapäeva kasvuhoonegaasidega tohutu probleemi – hapnikureostuse, sest fotosünteesi tulemusel eraldub hapnik. See on aga ülimalt reaktiivne aine ning kui hapniku osarõhk oleks atmosfääris praegusest 21% umbes poole võrra kõrgem, süttiks kõik, kaasa arvatud märg rohi. Elu oli oma leidliku lahendusega tekitanud uue globaalprobleemi.

Agas sama elu leidis järgmise suurepärase lahenduse, mille vilju kasutame eranditult kõik tänase päevani. Nimelt tekkis hingamine kui

kolmas energiamuundamise viis – hapniku kasutamine suurte molekulide lõhustamiseks ning sellest vabaneva energia kasutamine enda tarbeks. Seda teevad kõik meie keha rakud igal hetkel. Tõllal oli see aga revolutsiooniline, sest ühe hoobiga lahendati hapnikureostuse probleem ning loodi uus ja väga efektiivne energiakasutus. Sellest ajast pärineb ka gaaside tasakaal Maa atmosfääris. Need kolm energiamuundamise mehhanismi on elu aluseks siiani.

Tänapäevane reostus ei ole elule Maal ilmselt täiesti uudne probleem, kuigi oleme loonud hulga keemilisi ühendeid, millega elu pole varem kokku puutunud. Elu tervikuna lahendab selle probleemi kindlasti. Ent küsimuseks on, millise hinnaga; ja kas meie inimestena oleme osa probleemist, osa lahendusest või osa mõlemast. Viimasel juhul on meil lootust oma lugu ise edasi rääkida, selmet seda jutustavad tulevikus teised - näiteks delfiinidest evolutsiooniteoreetikud.

Oleme olemas tänu bakterite koostööle

Hingamise leiutamine külvab aga juba uue kultuurirevolutsiooni seemned. Kuna hingamine on energia muundamisel ääretult efektiivne, siis hingavad bakterid ehk aeroobid said kasutada igasuguseid orgaanilisi molekule toiduna. Ilmselt avastasid nad kiirelt, et väga maitsvaks ja rammusaks toiduks on kääritajad, kes on neist ligi tuhat korda suuremad. Poe aga kääritaja sisse ja lase hea maitsta! Viimastele selline korraldus kahtlemata ei meeldinud ning uus ilmasõda oli alanud.

Mingil hetkel, mida me võiksimme oma teise sünnipäevana tähistada, jõudsid vaenupoolel aga läbirääkimistelaua taha ja selle tulemusel sündis kooselusüsteem, mille tunnistajaks on iga rakk meie kehas (muidugi bakterid välja arvatud). Nimelt lepiti kokku selles, et hingajad lähevad alaliselt kääritajate sisse elama ning hakkavad neid energiaga varustama. Vastutasuks saavad hingajad kääritajatelt valmistoit. Selle kokkuleppe tulemusena on igas päristuumses (eukarüootses) rakus väikesed jõujaamad ehk mitokondrid, kes ongi kunagiste hingajate otsesed järeltulijad. Selle tunnistajaks on mitokondrite oma DNA, mis erineb rakutuumas olevast ja sarnaneb pigem vabalt elavate aeroobsete bakterite DNAlle. Sellist kooselu kirjeldava endosümbioosi teooria on esitanud USA bioloog Lynn Margulis.

Konfliktist koostööni – elu ajaloos korduv arenguspiraal

Evolutsioonis kordub spiraal, mis annab tugevaid vihjeid tänapäeva ühiskonnale. Päristuumses raku teke on väga ilmekas näide arenguspiraalist:

algne ühtsus, eristumine, pinged, konflikt, läbirääkimised, kooselu, ühtsus uuel tasandil. Me näeme seda kordumas ökosüsteemides, liikide vahel ja ka inimühiskonnas.

Olles loodetavasti varsti läbimas globaalsete konfliktide ja globaalse konkurentsi faasi, on inimkonnal selge evolutsiooniline surve suurendada koostööd nii omavahel kui teiste elusolendite ja kogu planeediga, et lõpuks leida meile kõigile sobiv ja jätkusuutlik kooselu vorm.

Loodussüsteemi jäljeldab kõige paremini ring. Pildil Gaia Hariduse I kokkusaamine Esnal.

Viimaste sajandite areng on ju tegelikult kõige vägivaldse kõrval ka selles suunas läinud. On ju meil Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, ülekontinendiline Euroopa Liit, globaalsed posti-, transpordi- ja kommunikatsioonisüsteemid; aitame üksteist jõudumööda õnnestuste korral jne. Koostöö olulisust on rõhutanud ka põlisrahvaste teadjad. Näiteks ütles mõne aja eest üks hopide tark, et kustutage sõna 'võitlus' oma sõnaraamatutest ja unustage see. Lihtsalt me peaks oma lugudes, mõtetes ja tegudes konkurentsi kõrval üha enam koostööle tähelepanu pöörama ning lisaks oma isiklikule heaolule silme ees hoidma endast suuremate tervikute – pere, kogukonna, riigi ning üha enam

ka kogu planeedi – heaolu. Sest ka siin paistab olevat seaduspära – hoolitsetes suurema terviku eest tagatakse ka enda heaolu.

Koostööseaduse ilmekaks näiteks on jällegi meie enda keha, mille rakud ja organid toimivad terves kehas suurepäraselt tasakaalus. Kui mõni neist domineerima hakkab, on midagi juba

väga korrast ära. Kas me kujutaks ette olukorda, et süda ühel päeval hakkab teistele organitele verd müüma? Või maks teatab, et tema on kõige tähtsam ning kõik ressursid tuleb talle loovutada?

Elisabet Sahtourise jutustatud loo järgi on konkurentsi-inimkond muutumas koostöö-inimkonnaks, kes on tasakaalus nii iseenda kui muu elavaga meie planeedil. Kuigi ka see on vaid üks lugu paljude seast, annab ta ehk rohkem lootust ja mõtet kui alguses kirjeldatu. Ja mingis loos me elame niikuinii, tahame seda või ei. Nii et - algu ses oli... lugu.

Kuidas korraldada majandust ökokülas

Ingrid Vooglaid, Lannu ökoküla eestvedaja

Eestis on viimastel aastatel tekkinud kümnekond seltskonda, kes rohkem või vähem aktiivselt tegelevad ökoküla rajamisega. Üks suur murekoht ökoküla rajamisel on, kuidas see majanduslikult toimima ja jätkusuutlikuks saada. Eestis veel ei ole eeskujusid, kellelt õppida, kuid maailmas juba on erinevate praktikatega näiteid. Mõistmaks, milline on majanduse osa ökokülas, tuleb kõigepealt vaadata lähemalt, mis on ökoküla.

Robert Gilman defineeris 1991. aastal ökoküla kui inimhõõtmelise igakülgse asula, milles inimtegevus on kahjutult loodusesse integreeritud moel, mis toetab inimeste tervet arengut ja mida on võimalik edukalt jätkata määramatusse tulevikku. See tähendab, et:

- asula suurus on selline, kus kõik inimesed üksteist teavad ning tunnevad end suutelisena kogukonna suunda mõjutama;
- kõik peamised eluks vajalikud valdkonnad on asulas lihtsalt ja tasakaalus proportsioonides kaetud ehk ökoküla on terve ühiskonna miniatuurne mudel. Kuigi päris kõiki funktsioone ei saa igas külas eraldi täita, võib suurem ühiskond koosneda peamiselt omavahel koostööd tegevatest ökoküladest;
- inimesed ei domineeri looduse üle, vaid püüavad leida oma kohta looduses. Ressurse kasutatakse tsükliliselt, mitte industriaalühiskonnale iseloomulikult lineaarselt;
- kogukonna elu keskmel on ehe tervis ehk hõlmatud on nii füüsiliste, emotsionaalsete, vaimsete kui hingeliste inimelu aspektide tasakaalus ja integreeritud areng ning
- kõiges lähtutakse õiglusest ja mitte-ekspluateerimisest ehk ei toetata ka teistes ühiskonna või maailma osades kahjulikel viisidel kogutud kapitalile ja

tegevustele ega jäeta kõrvale ühtegi olulist aspekti elus.

Eristamaks ökoküla ökokogukonnast, on oluline märkida, et ökoküla on konkreetse asupaiga ja piiridega asula maal või asum linnas. Ökokogukond võib olla üks küla, naabruskond, ökoküladest koosnev linn või võrgustik või teistele ökoküla tunnustele vastav organisatsioon ka ilma konkreetse geograafilise asupaigata.

Robert Gilman tõi välja viis valdkonda, mis moodustavad ökoküla ehituskivid. Tema süsteemis moodustavad biosüsteem ja ehitatud keskkond ökoküla kõige ilmsema osa, mis toetuvad majandus- ja juhtimissüsteemile, mis omakorda toetuvad küla koos hoidvale liimile ehk alusväärtustele ja suhetele. Edukus kõigis neis valdkondades sõltub edukusest terviksüsteemi ülesehitamisel.

Inimeste arengu toetamiseks, küla igakülgseks ja õigluse printsiibi täitmiseks on oluline, et ökokülas toimuks aktiivne majandustegevus, mis ei sõltu teiste kohtade, inimeste ega tuleviku ekspluaterimisest. Vaja on leida majanduslikud tegevused, mis toetavad küla liikmeid ning on ökoloogiliselt jätkusuutlikud. Majanduslik tegevus peaks pakkuma lahendusi kõigi küla ehituskivide moodustamiseks. Näiteks on ökokülas vaja toitu, kodusid, riideid, mööblit, enesearenguvõimalusi, kultuurisündmuseid, hariduskorraldust nii lastele kui täiskasvanutele külas ja ka külast välja jagamiseks, meditsiiniteenuseid. Lahendused on vaja leida küsimustele, kuidas vähendada vajadust motoriseeritud transpordi järele, sh kuidas toetada võimalikult laia tegevusvälja kohapeal; kuidas korraldada veesüsteem, kuidas ehitada jätkusuutlikult, milliseid energiaallikaid kasutada, kuidas korraldada maa ja hoonete omandisuhted, kuidas soodustada majanduslikke suhteid küla sees ja külade vahel... Iga küsimuse lahendamise võib mõjutada kõiki eluvaldkondi ökokülas.

Robert Gilmani sõnul on tõelise ökoküla tunnuseks erinevate algatuste paljusus, kus lisaks algsele küla juhtorganisatsioonile leiab ka külaelanike ettevõtteid, projekte ja ühendusi. Sageli saab ökoküla alguse sihilikult kokku tulnud kogukonnast, kes tegutsevad uurimis- ja koolituskeskuseks. Üks keskne organisatsioon on kasulik küla alustamisel, mil energiad on vaja koondada maa soetamise kulude katmiseks või väikeste külaseemnete puhul. Näiteks 20 püsiliikmega (lapsed k.a.) **Huehuecoyotli** ökoküla Mehhikos toetub majanduslikult oma koolituskeskusele. Lisaks otsesele koolitustegevusele võimaldab keskus oma liikmetel pakkuda külastajatele ka toitlustust ja majutust ning müüa kunstiteoseid. Kohapealse algatuste mitmekesisuse puudumisel on aga osadel liikmetel vaja leida tööd väljaspool küla ning mõned Huehuecoyotli liikmed töötavad pikkade perioodidena välismaal. Gilmani sõnul on ühe valitseva keskusega ka peale esmaste küla rajamise vajaduste nagu maa soetamise kulude katmine, täitmist, jätkates oht, et ennast kammitsena tundvad aktiivsed liikmed lahkuvad ja küla hääbub. Küla jätkusuutlikkuseks on oluline, et just külaelanike algatustest moodustuv võrgustik kataks suure osa küla vajadustest nii toidu, eluaseme, kõikvõimalike teenuste kui ka näiteks konfliktilahenduse alal. Algatuste paljusus aitab Robert Gilmani sõnul külal kaotustega paremini toime tulla kuna ühe organisatsiooni kokku kukkumine ei tähenda kogu küla hukku. Teiseks toetab algatuste paljusus edu kuna võimaldab loomingulist vabadust aktiivsetele innovaatilistele inimestele. Ja kolmandaks tugevdab mitmekesisus küla tervist ja vastupidavust samamoodi nagu aia omagi.

Näiteks **Findhorni** ökoküla Shotimaal sai alguse ligikaudu 100 liikmega kogukonnana elavast haridusalasest MTÜ-st Findhorn Foundation, mida ümbritsevatele alale kogunesid aastate jooksul elama inimesed, kes soovisid kogukonnast osa saada. Nüüdseks elab seal üle 400 inimese. Kuigi algsel koolituskeskusel on tänaseni oluline roll, on Findhorni ökokülas 40 aasta jooksul loodud üle 60 ettevõtte ja algatuse, mis rikastavad lisaks ökokülale ka neid ümbritsevaid Shotimaa piirkondi, sh kõrgkool, alternatiivse meditsiini keskus ja investeerimisfond. Findhorni ökokülal on kohaliku majanduse edendamiseks kasutusel oma raha EKO, mis omab sama maksejõudu Suurbritannia naelsterlinguga.

Mõned kogukonnad on seevastu edukamad just väheneva rahvaarvuga. Kogukond, mis alustas ligikaudu 500 liikmega vaesust ideaaliks pidava polügaamse kõike jagava kommuunina, jõudis tipp hetkel 1400 liikme ja äärmusliku vaesuseni ja kus tänaseks on 150 täiskasvanud liiget ja tugevalt paigas majandussüsteem, on **The Farm**

Kagu-Ameerikas. Algses Farmis ei olnud kellelgi isiklikku raha, toitu sai talongiga ja kõik kulud kaeti ühisest kassast. Täna on Farmis üle 20 ettevõtte ja mittetulundusühingu ning ligikaudu 100 liiget töötavad kohapeal. Farmil on oma alternatiivkool, kliinik, apteek, kauplus, kirjastus, ämmaemanduskeskus, ökoküla koolituskeskus, gravitatsiooni toimel töötav munitsipaalveesüsteem üle 90 majapidamise ja organisatsiooni jaoks ning seal valmistatakse muu hulgas radioaktiivse kiirguse tuvastamise seadmeid, sojapõhiseid toite, kasvatatakse seeni ja uuritakse keskkonnasõbralikke tehnoloogiaid.

Üks oluline küsimus ökoküla majandussüsteemi ülesehitamisel ja toimivana hoidmisel on, kust saada raha. Üks võimalus selleks on erinevad maksud liikmetele.

Earthaven, 60 täisliikmeka kogukond Põhja-Ameerikas, kes nimetab ennast pürgivaks ökokülaks, hoiab materjalid ja raha külas sees, kasutades oma metsa puitu ehitamiseks, palgates üksteist vajalike teenuste saamiseks, tootes ise energiat ja kasvatades ise toidu. Tihe suhted on neil ka kogukonna naabritega, kes osalevad kogukonna ettevõtmistes ja pakuvad oma teenuseid. Küla plaani luues arvestati algusest peale sisse nii ökoloogilised küsimused kui ka elanike võimalikud majandustegevused. Kogukonna maa on jagatud 14 naabruskonnaks, igas naabruskonnas 3-8 majapidamist. Maa osteti liikmetelt võetud eralaenudega, kuulub kõigile liikmetele ühiselt ning kulud kaetakse rendiga. Liikmed rendivad oma maja jaoks maa 99 aastaks ning lepingut saab pikendada, pärandada või teistele kogukonna liikmetele müüa. Prooviliikmetele on sisseastumismaks ja täisliikmeks saades tuleb tasuda ühekordne maamaks. Lisaks on igaaastane liikmemaks nii proovi- kui täisliikmetele, sõidukimaks ja proovimajakeste ühisvannitoa

ning -köögi kasutamise maks. Liikmetelt oodatakse kindlat arvu töötunde aastas kogukonna heaks ja kogukonna kodulehel on öeldud, et juba

saavutatud majanduslik stabiilsus on kõrgeid elamiskulusid arvestades liikmeks hakkamisel oluline. Samuti tuleb arvestada suure töömahuga kogukonna heaks, mis võib pere jaoks vähem aega jätta. Maa soetamise kulud on neil küll kaetud, kuid edaspidi on kulutusi tehtud infrastruktuuri väljatöötamisele ja uutel liikmetel on võimalik rentida juba arendatud maatükk.

Farmis asuva Ökoküla Koolituskeskuse liige Kevin M. O'Connor kirjutab blogis etcjournal.blogspot.com suure sisseastumismaksu puudustest. Ta väidab, et suur sisseastumismaks piiritleb liikmed sellisteks, kellel ei ole palgatöö kõrvalt aega tegeleda külasiseste tegevustega nagu aiapidamine ja siis on vaja selle jaoks väljastpoolt lisainimesi. Inimesed, kes valdavad ökokülas igapäevaselt ellu jäämiseks vajalikke oskusi, ei oma tema sõnul tavaliselt palju raha. Samas suurte rahaliselt toetajate olemasolu tekitab igal juhul kassisüsteemi, olenemata algsest võrdsuse ideest. Kuid raha on vaja kasvõi maamaksu tasumiseks ja selleks naturaalmajandus ei kõlba. Seega on vaja leida viise, kuidas saab küla jaoks raha teenida ilma liikmeid raha järgi sõelumata. Üks võimalus on panustamine ühisesse külast välja suunatud ettevõtlusse. See ei tohiks võtta liikmetelt nii palju aega, et külasisesteks tegevusteks aega ja jõudu ei jää. Ja kohapealsed ülalpidamistegevused ei tohiks võtta nii palju aega ja jõudu, et laiemalt enesearenguks aega ei jää.

Üks Põhja-Ameerika ökokogukond, kus ei ole sisseastumismaksu, on 35 täiskasvanud liikmeka **Dancing Rabbit**. Ka neil kuulub maa MTÜ-le. Liikmed maksavad põllumaa, aia ja maja eest renti ning MTÜ maksab maa soetamise laenu ja osa kindlustusest, parandab teid ja ehitab ühishooneid. Maad omav MTÜ saab riigilt iga aasta toetust ülekasutatud põllumaa taastamise eest. Dancing Rabbit kogukonnal on oma elektrooniline raha ELMS punktivahetussüsteemina, mis omab USA dollariga võrdset maksejõudu ja millega saab külasiseselt tasuda kõige elus vaja mineva eest, sh rent. Kõik liikmed saavad liitumisel 280.- ühikut ja peavad oma arvet positiivsena hoidma. Ühiseks haridusalaseks ettevõtluseks on eraldi MTÜ, mille liikmemaks on 2% aastasest sissetulekust. Kogukonna liikmed teevad võimalikult palju kohapeal, tarbivad võimalikult vähe ja elamiskulud hoitakse madalad. Ühistu katuse all on palju erinevaid ühiskasutuse grupe ja komiteesid, näiteks auto jagamine, ühise toiduvalmistamise grupid, dushi, interneti ja telefoni jagamise grupid. Ühistu hooldab maad ja ühishooneid ning liikmemaks sõltub sellest, millistes gruppides osaletakse. Dancing Rabbit liikmed töötavad nii kohapeal, kaugtööna kui väljaspool küla. On ka ökokülasid, kus majanduslikule küljele pööratakse vähem tähelepanu. Näiteks 85 täis-

kasvanud liikme ja 35 lapsega **Sieben Linden** Saksamaal on peamise rõhu asetanud ökoloogilisele ja sotsiaalsele küljele. Sieben Lindenis kuulub kogu maa kooperatiivi kaudu kõigile liikmetele ja suur osa liikmetest elab vähemalt 3 täiskasvanuga ja siiani kõige rohkem 17 liikmega ühismajades, mida ehitab, rahastab ja omab kõigist küla liikmetest koosnev MTÜ. Toidu eest hoolitseb ühendus, millele makstakse päevatasu. Suurem osa Sieben Lindeni liikmeid töötab külas ühistes organisatsioonides ja endale ise tööd andes ning mõned naabruskonnas. Peamiseks sissetulekuallikaks paljudele liikmetele on koolituskeskus. Valdcondades, milles Sieben Lindenis meistreid ei ole, aitavad mujalt tulnud külalised, samuti on külas vabatahtlike programmid.

Kõigis siin artiklis mainitud külates ja kogukondades, v.a. algne Farm, on igal kogukonna liikmel iseseisev sissetulek, mida ta oma äranägemise järgi kasutab. See tähendab, et igaüks vastutab ise oma sissetuleku, maksude ja muude kulude eest, kuigi omavaheline abi ja toetus on levinud. Enamuses kogukondades on ka väike alagrupp, mille liikmed jagavad sissetulekut ja kulusid ühiselt.

Kokkuvõtteks võib öelda, et majandusliku jätkusuutlikkuse seisukohalt on oluline ette arvestada, et ökokülas kulub palju nii liikmete tööd kui raha. Tööd on võimalik teha ise või vabatahtlike abiga ning raha teenida kohapealseid võimalusi kasutades või ära käies. Kasuks tuleb algusest peale läbi mõtlemine, mida on just selles konkreetses piirkonnas võimalik ja vajalik teha ning otsida osad liikmed sellele teadmisele vastavalt. Vaja on nii ühist ettevõtlust, milleks on olemas teadmiste ja oskuste baas paljude liikmete näol, võimalikult suurt loovust ja mitmekesisust kohapeal sissetulekuallikate ja ühtlasi vajaduste rahuldamise võimaluste leidmiseks, koostööd naabritega kui ka külast sõltumatuid sissetulekuallikaid, mis ei ekspluateeri teisi. Lihtsam on neil, kes lepivad näiliselt väiksema kohese mugavusega ja on valmis sihi poole pikema aja jooksul liikuma.

Allikad:

- Robert Gilman, [The Ecovillage Challenge](#)
- [Robert Gilman on Multiple Centers of Initiative](#)
- [Sisseastumismaksu puudustest](#)

Ökokülad:

<http://www.dancingrabbit.org/>
http://www.ecovillagenews.org/wiki/index.php/Ecovillage_Tour:_Our_College_Class_Visits_Dancing_Rabbit
<http://www.earthaven.org/>
<http://www.ecovillagenews.org/wiki/index.php/W>

[ill_Earthaven_Become_a_%E2%80%9CMagical_Appalachian_Machu_Picchu%E2%80%9D%3F](http://www.earthaven.org/wiki/index.php/Earthaven_Become_a_Magical_Appalachian_Machu_Picchu)
<http://www.thefarm.org/>
http://www.ecovillagenews.org/wiki/index.php/Is_The_Farm_an_Ecovillage%3F
<http://etcjournal.blogspot.com/2010/03/changeover.html>
<http://www.huehuecoyotl.net/>
http://www.ecovillagenews.org/wiki/index.php/Wat_Visiting_Huehuecoyotl-Taught_Me
<http://www.siebenlinden.de/english0000.html>
http://www.ecovillagenews.org/wiki/index.php/Wat_We_Can_Learn_from_Ecovillage_Sieben_Linden
<http://www.findhorn.org/>
<http://www.ekopia-findhorn.org/eko.shtml>

Albert Bates: Kuidas teha vähe ja saavutada palju?

Liis Kattel, Bioneeride vabatahtlik. Avaldatud www.bioneer.ee loal

Juuni alguses käis Eestis üks permakultuuri suurkujusid USAst – Albert Bates. Liis Kattel, Bioneeride vabatahtlik kirjutab Batesi kursusest Lilleoru kogukonnas põhjalikumalt. Keda huvitab asi veel, siis on kuulda kuulujutte, et järgneval aastal pidavat Bates tagasi tulema juba kahenädalase kursuse läbiviimiseks!

[Vaata ka videot Albert Bates'iga »](#)

Vaatasin hiljuti lühianimatsiooni, mis on loodud samanimelise raamatu "Koolibri lend" (originaalis "Flight of the Hummingbird") tutvustamiseks ja toetamiseks. Peategelaseks on koolibri, kes kannab nokatäite kaupa vett suure metsa tulekahju kustutamiseks. Kõik teised loomad on sündmuskohalt põgenenud ning jälgivad koolibri toimetamist eemalt. Nad imestavad, et nii pisike lind püüab nii suurt tulekahju kustutada, sest sellest

ei paista mingisugust kasu olevat. Loomad küsivad koolibrilt, miks ta seda teeb ja koolibri vastab, et see on midagi, mida ta oskab!

Samasuguse pildi, pildi koolibrilt, kes kustutab oma elu hinnaga suurt tulekahju, tekitas ka permakultuuri tunnustatud eestvedaja Albert Bates. Nagu koolibri, astub Albert Bates väikeseid samme, saavutamaks midagi suurt, tutvustades permakultuuri põhitõdesid erinevates maailma paikades, püüdes sellega takistada kasvuhuoneefekti süvenemist ja ära hoida kasvuhuoneefektiga kaasnevaid kataastroofe.

Permakultuuri (inglise keeles *permaculture* - tuleneb sõnadest *permanent* ja *agriculture*) võib tutvustada kui jätkusuutlike elukeskkondade kujundamise süsteemi, mille eeskujuks on looduslike ökosüsteemide toimimine. Piltlikult võib öelda, et permakultuur on inimese ja looduse kooselu, mis läbi minimaalse sekkumise kannab maksimaalseid vilju. Permakultuuri kolm eetikat on hoolimine maast, hoolimine inimestest ja jagamine teistega. Hoolimine maast tähendab loodusliku kapitali ülesehitamist. Hoolimine inimestest tähendab hoolimist oma perekonnast, kogukonna liikmetest ja kõigist kellega kokku puututakse. Jagamine teistega tähendab kasvatada või toota rohkem, kui endale tarvilik ning jagada ülejäänut.

Albert Bates'i eestvedamisel toimus Lilleorus 21.–23. mail permakultuuri sissejuhatav kursus, kus Albert Bates viis osalejaid kurssi permakultuuri põhitõdedega aia loomise valdkonnas, mis on

Pildistas Margus Ess. Foto allikas: Lilleoru.ee

tihedalt seotud permakultuuri põhieesmärgiga, milleks on keskkonna säästmine. Permakultuur omab põhitõdesid kõigis eluvaldkondades ning kõige üldisema tervikpildi saab permakultuurist omandada minimaalselt 2-nädalase kursuse

läbimisega.

Kahepäevase permakultuuri sissejuhatava kursuse käigus said osalejad palju uusi teadmisi ja ka kinnitust meie esivanemate tarkusele ning nutikusele põllu harimisel, aia kujundamisel ja elumajade asukohtade valiku osas maatükil. Teoreetilistes ja praktilistes kursuse osades nägid osalejad toiminguid ning kuulsid tõdesid, mida on kasutanud ka meie esivanemad, aga mille head omadused meie kõrvust ja silmist on kadunud, ning mille traditsioone me enam ei mõista.

Oma ümbruse kujundamine on suur teadus ning selle efektiivne teostamine eeldab kindlaid oskusi. Permakultuuris on seetõttu aia loomise alustamise juures suur tähtsus vaatluste teostamisel, see on Albert Bates'i sõnul alus, millelt hiljem vilja korjata. Maatükki tuleb vähemalt aasta jooksul põhjalikult jälgida, seda mõõta, panna paika ilmakaared, vaadata, kuidas see aastaaegade vahetumisel välja näeb ja käitub, kuidas lumi sulab, kust kuhu tuuled puhuvad, kuhu tekivad varjud, mis taimed erinevates maatüki osades kasvavad jne. Muutusi tuleb jäädvutada, et nende baasil hiljem aia plaan koostada, seejärel saab paika panna taimedele ja puudele ideaalsed kasvukohad.

Harilikult hakatakse maatükkidele pärast nende soetamist ehitama elumaju, unustatakse ära vaatlemine, samuti kiirustatakse pärast elumajade valmimist aia kujundamisega ning põllumaa loomisega, teadmata, kas valitud asukoht osutub viljakaks. Palju energiat kulutatakse aias ja põllul taimedele kasvutingimuste loomiseks ning säilitamiseks – väetatakse, kastetakse, rohitakse jne. Permakultuuri puhul ennetatakse vaatlemise teel nende samade (väetamine, kastmine, rohimine) sammude astumise vajalikkust aia ja põllu viljakamaks muutmisel. Valitakse välja ja mõõdetakse üle võimalikud põllumaa kohad arvestades hoopis näiteks päikese liikumist ja vee voolamist.

Põld ei pruugi permakultuuris olla üks suur põlluplats, see võib olla jagatud erinevateks väikeseks peenardeks üle kogu aia, kus erinevates osades kasvavad just need taimed, millele antud asukohad enim sobilikud on. Eelnevast tingitult võivad permakultuuri põhitõdede järgi loodud aiad näha välja nagu Pipi Pikksuka Segasumma suvila, aga antud aedadest saadav saak on maksimaalne ilma igasuguse muu pingutuseta. Tuleb üksnes põhjalik jälgimine läbi viia.

Olulisteks ja kõige õpetlikumateks osadeks permakultuuri kursuse juures olid praktilised vaatlused maa rikastamise võimalustest ehk komposteerimisest. Albert Bates tutvustas kahte komposteerimise võimalust. Üks neist on sarnane sellele, mida on aastaid teinud meie esivanemad

– peenarde lähedusse rajatakse kompostikogumik, kuhu pannakse läbiseigi köögijäätmeid, oksapuru, niidetud muru, lehti ja muud taolist. Kompost rajatakse peenarde kõrvale seetõttu, et vihmaga valguvad kasulikud toitained taimedeni ning panevad need rikkalikumalt kasvama. Mäletan, et vanaema kompostihunnikut katsid aia kõige võimasamad naadid. Albert Bates sõnul ei tohi permakultuuri õpetuste kohaselt komposteerimist teiste silmade eest varjata, komposteerimine on esinduslik tegevus ning sellest ei ole kasu aia nurgas, vaid see muutub kasu toovaks just keset viljapeenraid.

Teise variandina andis Albert Bates näpunäiteid komposteerimiseks mööda ühetasandilist maapinda säilitades sealjuures taimede kasvuks vajaminevat vihmavett. Sellist komposteerimise ja taimede kasvatamise viisi on hea kasutada näiteks suvilates, kus igapäevaselt ei viibita ja kus seetõttu taimed kuivama kipuvad. Lihtsamaks saab selliselt muuta taimede eest hoolitsemist ka koduaias.

Pildistas Margus Ess. Foto allikas: Lilleoru.ee

Enne komposteerimise alustamist tuleb välja mõelda ühetasandiline pind. Seda on võimalik teha näiteks läbipaistva vooliku asetamisega kahe punkti vahele. Mõlemas vooliku otsas on mõõdupuud mõõtudega. Kui voolik vett täis lasta ühetasasel pinnal, siis selle mõlemas otsas näitavad mõõdupuul olevad jooned ühte tulemust. Teiseks võimaluseks on niinimetatud A-lood, see on A-tähe kujuline lihtne puidust valmistatud seadeldis, mille tippu on paigaldatud nõoriga raskus. Kui raskus langeb mõlemast A-jalast keskele mõõdetud keskpunkti, on jällegi tegemist tasase maapinnaga.

Tasane maapind võib selliselt mõõdetuna näida rästiku seljal oleva sakilise mustri kujulisena mööda aeda kulgemas. Ühtlane tasapind on

Pildistas Margus Ess. Foto allikas: Lilleoru.ee

oluline, kuna sellesse hiljem kaevatud vagudesse jääb seisma vihmavesi, mis valgub ühtlaselt kogu sakilise vao ulatuses. Vagu tuleb kaevata umbes 20 cm laiune. Ühele poole vao ääreks keerata tagurpidi vaost tulnud murumätas ning teisele poole kaevata vao äär võimalikult lauge, et vihmavesi sinna paremini sisse voolaks.

Pildistas Margus Ess. Foto allikas: Lilleoru.ee

Vao poolele, kuhu pandi mättad, võib lisada tasapinna poolsesse külge köögijäätmeid, mis tuleb seejärel katta kogu vao ulatuses ajalehepaberiga. Et ajalehepaber paremini vao külge kinnitaks, võib seda veega kasta. Ajalehepaberid võib omakorda katta kas niidetud muruga või põhuga, et aed näeks visuaalselt korrektsem välja. Vao otstesse saab läbi paberi suruda augud, kuhu taimed istutada. Selliselt saavad taimed köögijäätmete komposteerumise protsessis tekkivaid toitained ning vaku valgub vesi, mis hoiab niiskust. See on hea võimalus rajada peenar, mis ei vaja väetamist ja kastmist ning mis kannab maksimaalset vilja. Ajalehe-

paber hoiab hästi niiskust ja selle all olev pind meeldib väga ussidele ja seentele, mida on vaja kiireks komposteerimiseks. Selliselt toimivat komposteerimist on võimalik jälgida Lilleoru territooriumile rajatud aiaalal.

Albert Bates ütleb, et permakultuuri põhitõdesid järgides saab inimene kolmekordselt kasu ning lisaks hoiab ta ära kasvuhooneefekti tekitavate ühendite atmosfääri sattumist. Oma aeda eelnevalt põhjalikult uurides on meil võimalik luua viljakas ala, mis ei vaja püsijäämiseks lisaväetisi ja -niiskust, hoides kokku kulusid eelnimetatud vahenditele. Me saame sel juhul oma aiast vilju, mis on orgaaniliselt kasvatatud ehk neid ei ole mürgitatud väetistega. Sellist aeda on lihtne hooldada ja see on silmale ilus. Meil ei ole vaja puudelt langevaid lehti või niidetud muru prügina utiliseerida.

Tasub mõelda, kui palju on võimalik oma aeda planeerides kokku hoida nii enda toidult kui aiale kuluvatelt haljastustöödelt ja niidetud muru, oks-

Pildistas Margus Ess. Foto allikas: Lilleoru.ee

te ning muu orgaanilise utiliseerimiselt. Selle asemel, et otsida tasulisi ja kalleid võimalusi, kuidas saada lahti niidetud murust, maha kukkunud okstest ja puulehtedest ning mida teha köögijäätmetega, saame me kõik komposteerida. Me ei pea enam näiteks uue muru külvamiseks ostma mitmeid kotte mulda, vaid saame seda oma koduaias olevast kompostist.

Me võiksime mõneks hetkeks unustada mugavuse ja mõelda meid ümbritsevale üldisemalt, mõelda ajale, mil meie esivanemad kasvatasid põllusaadusi kompostis ja mõelda praegusele, kui taimi utsitatakse kasvama väetiste abil. Me peaksime mõtlema ka oma tervisele ja põllusaaduste maitsele.

Küsisime Albert Bates'ilt, kas permakultuuri viljelledes on võimalik ära hoida kliimamuutuste poolt tingitud kataastroofe. Ta vastas, et 30 aastat taga-

Permakultuuri põhiprintsiibid

- vaatle ja toimi vastastikku – vaatleme, mis-moodi paik elab ja muutub, vaatleme seda läbi erinevate aastaaegade. Parima tulemuse saavutame loodusesse mitte sekkudes, seda mitte muutes;
- leia ja säilita energiat – leia taastuva energia tootmise võimalusi ja kasuta neid ära;
- saavuta tulu – ära raiska oma toimingute tegemiseks rohkem energiat, kui soovid toimingute tulemusena tagasi saada;
- iseregulatsioon ja tagasiside – ole valmis muutusteks ja ebaõnnestumisteks, kõik ei pruugi esimese korraga õnnestuda, jätkka soovide saavutamist;
- kasuta taastuvaid materjale ja teenuseid – kogu näiteks kastmiseks vihmavett;
- ära tooda jäätmeid – näiteks ehita energiasäästlikult, komposteerige köögijäätmed, kogu vett;
- kujunda tervikpilt üksikasjadeni – jälgi mustreid, ühtne muster ehk kompleksus on sõltuv seoste arvust mitte eksemplaride rohkest;
- ühenda nähtusi, mitte ära eemalda neid – asjad toimivad koos paremini, kui ükski, mõelda kogukondlikele lahendustele, ühel ajal peab süsteemis vähemalt kolm rolli olema;
- kasuta väikseid ja aeglaseid lahendusi – vaatle ja uuri muutusi, ära kiirusta, loodus toimib aeglasemalt, kui meie mõtleme;
- kasuta ja väärtusta mitmekesisust – hajuta riski, ära panusta ühele elemendile;
- kasuta äärmusi ja väärtusta marginaalset – loo näiteks taimedele erinevaid kasvu-võimalusi;
- kõik on muutuses.

si oli ta selles kindel. Viis aastat tagasi Albert Bates juba kahtles. Nüüd on ta jõudnud järeldusele, et meie käitumisest tingitult tekib meie planeedil uus jääaeg, mis tähendab, et põhjapoolsed alad külmuvad ning ekvatoriaalsed alad muutuvad nii kuumaks, et elu kaob.

Albert Bates jätkab sellest hoolimata võitlust orgaanilisema ja puhtama elukeskkonna nimel ja seda enam meenutab ta koolibrid, kes hoolimata oma väikisusest ja pealtvaatajate uskmatuses, annab ta endast kõik, sest see on see, mida ta teha oskab!

Kasulikud lingid

Lilleoru veebileht www.lilleoru.ee

Albert Bates'i kogukond www.thefarm.org
Flight of the Hummingbird

Häid materjale ökokülade sotsiaalse dimensiooni kohta

Siinkohal on välja toodud head materjalid kogukondade sotsiaalse osa kohta. Lisaks on välja toodud ka lingid materjalidele, mida Eesti selle aasta kogukondade kokkutulekul esinenud Ina Meyer-Stoll (Saksamaa, Zegg) soovis jagada spiraaldünaamika kohta ning Aili Pyhälä (Soomest) soovis jagada draakoniunistamise kohta.

Mindell, A. **"Sitting in the fire: large group transformation using conflict and diversity."**

USA 1995

[Intro veebis](#) »

Kosha Anja Joubert & Robin Alfred **"Beyond you and me: inspirations and wisdom for building community"** 2007 Gaia Education.

Paberi peal mõnusam, kuigi [on olemas ka veebis](#) »

Kasulikud tehnikad ja teooriad

Kogukondade ja organisatsioonide erinevad sotsiaalsed vahendid:

Vaata <http://kadri.offline.ee/social>, vali seejärel „Sieben Linden“ ja „Social tools“ –Sealt leiab infot maailmakohviku, avatud ruumi, kollektiivse tarkuse, holokraatia (juhtimine läbi kollektiivse vastutuse,

Kasutaja: social

parool: tools

Raamat "Spiraaldünaamika" »

Ina esitlus spiraaldünaamika kohta:

<http://kadri.offline.ee/social> -> "Ina-Spiral dynamics".

Draakuniunistamine (Dragon Dreaming)

Imeline projektide planeerimise ja fundraisingu organiseerimise vahend, millel on 4 osa ning mis võimaldab läbi käia kõik projekti õppefaasid, jättes osalejatele hea tunde sisse. Palju edukaid projekte on sellega ellu viidud!!!

<http://dragondreamingtraining.blogspot.com/>

<http://www.dragondreaming.info/>

<http://transitionculture.org/2007/02/21/john-crofts-dragon-dreaming-presentations/>

Raamat "The Change Handbook" »

Raamat "Solving tough problems" »

Raamat "Appreciative inquiry" »

Raamat "The way of council" »

Räägib jutusaua ringist (iidsest ja austavast kokkutulemisest ja kogukondliku koosoleku pidamise viisist)